

Skuru skola
131 81 Nacka

2010-02-23

1 (10)

Dnr: 40-2009:1773

Nacka kommun
131 81 Nacka

Kvalitetsgranskning av Skuru skola i Nacka kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat om Skuru skola, med rektorn som ytterst ansvarig, har ett fungerande system för att följa upp och utvärdera elevers kunskapsutveckling. Vidare har det granskats huruvida skolan har ett system för att utforma åtgärder, i syfte att förbättra kunskapsresultaten på skolan. Granskningen och bedömningen av hur väl skolan uppfyller statens krav har genomförts utifrån skollagen, läroplaner, övriga författningar för skolan samt forskning på skolområdet.

Skolinspektionen bedömer att Skuru skola uppvisar kvalitetsbrister och behöver vidta åtgärder i följande avseenden:

- Rektorn behöver se till att skolans arbete med uppföljning av elevers kunskapsresultat blir mer systematiskt på de lägre årskurserna, dvs. att uppföljning av resultat på individnivå kompletteras med uppföljning på grupp- och skolnivå, samt att arbetet dokumenteras i större omfattning.
- Rektorn behöver se till att skolans arbete med utvärdering av elevers kunskapsresultat blir mer systematiskt på de lägre årskurserna, d.v.s. att utvärdering av resultat på individnivå kompletteras med uppföljning på grupp- och skolnivå och i alla ämnen, samt att arbetet dokumenteras i större omfattning.
- Rektorn behöver se till att skolans åtgärdsarbete blir tydligare kopplat till uppföljnings- och utvärderingsresultat och att det görs i syfte att förbättra kunskapsresultaten, främst avseende skolans övergripande arbete med åtgärder för de lägre årskurserna. Vidare behöver arbetet dokumenteras i större omfattning.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 24 maj 2010 ska Skuru skola skriftligt redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits samt hur insatserna avses leda fram till uttryckliga kvalitetsförbättringar gällande ovanstående brister.

Skolans redogörelse sänds per e-post/ post till den inspektör/utredare som undertecknat beslutet till höger, under adress mats.peterson@skolinspektionen.se eller Mats Peterson, Statens Solinspektion, Enhet Stockholm Öster, Box 230 69, 104 35 Stockholm.

Skolinspektionens granskning av Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling i Skuru skola i Nacka kommun

1. Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolors arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsresultat, samt av det åtgärdsarbete skolor bedriver, under perioden september 2009 till mars 2010. Granskningen av Skuru skola i Nacka kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport. "Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling".

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Kvalitetsgranskningens syfte är att påverka skolorna så att de får ökad kännedom om de krav som ställs på skolor och rektorn, samt att stärka de strukturer skolorna har så att de målinriktat kan följa upp, utvärdera och utarbeta åtgärder för att förbättra elevers kunskapsresultat.

Skolans arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling granskas i sin helhet över samtliga årskurser för att kunna se om skolan har ett sammanhållet system för kvalitetsarbetet samt för att kunna avläsa eventuella spridningseffekter mellan de lägre och högre årskurserna. Granskningen inriktar sig enbart på kunskapsresultaten, andra målområden skolan har ingår inte i denna granskning. Följande huvudfrågor ska belysas med hjälp av granskningen:

1. Ser rektorn till att det görs en kunskapsresultatbeskrivning (*uppföljning*) på skolan och att skolan har ett system för det arbetet?
2. Ser rektorn till att det görs en analys av vad kunskapsresultaten beror på (*utvärdering*) och att skolan har ett system för det arbetet?
3. Ser rektorn till att det utformas åtgärder som bygger på analysresultat och som syftar till att förbättra kunskapsresultaten?

2. Underlag för bedömning

2.1. Författningsstöd

De nationella skolförfattningarna anger att skolan har en skyldighet att utveckla sin verksamhet så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Rektorn har det övergripande ansvaret för skolans resultat och för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för bl.a. att skolans arbetsformer utvecklas (se vidare 4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleför-

ordningen, avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, samt 9 kap. skollagen för fristående skolor).

2.2. Forskningsstöd

Det finns en vetenskaplig logik för att uppföljning och utvärdering ska göras för att skolorna ska kunna åstadkomma resultatförbättring. Enligt denna logik är ett bra kvalitetsarbete en förutsättning för förbättrad undervisningskvalitet, åtminstone på sikt. Ett uttryck som ofta återkommer inom skolforskning på området är *"framgångsrik skola"*. Det definieras som en skola *"där elevernas prestationer väsentligt överstiger resultaten i skolor i allmänhet med motsvarande villkor, främst med avseende på elevernas socioekonomiska bakgrund"*¹. Studier av framgångsrika skolor visar att dessa skolor kännetecknas av att de leds av en rektor som har starkt fokus på elevernas prestationer och har höga förväntningar på eleverna. Vidare pekar studierna på att framgångsrika skolor aktivt använder uppföljning och utvärdering som grund för utveckling av undervisningskvaliteten.

2.3. Bedömningsgrunder

De tre områden som är föremål för granskningen i detta projekt definieras på följande sätt:

Med *uppföljning* menas här en fortlöpande insamling av information om verksamheten. Uppföljning kan baseras på kvalitativa beskrivningar, betyg, sammanställningar av provresultat och andra nyckeltal.

Med *utvärdering* avses här en mer ingående granskning och värdering av verksamheten, dvs. en fördjupad analys för att förstå och kunna förklara resultat i förhållande till målen i verksamheten och därigenom få underlag för åtgärder.

Med *åtgärdsarbete* avses här det system skolan har för att utforma åtgärder, utifrån kunskapsresultatutvärdering och i syfte att förbättra resultaten på skolan.

Kvaliteten på arbetet med uppföljning, utvärdering och åtgärdsarbete *bedöms* utifrån två aspekter, dels i vilken mån rektorn tar det övergripande ansvaret för arbetet och dels i vilken mån arbetet kännetecknas av systematik.

Hög grad av systematik utmärks av att skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder:

- är kontinuerligt och processinriktat; dvs. pågår ständigt och/ eller återkommande och inkluderar olika aggregeringsnivåer på skolan (elev-, grupp* -, samt en övergripande skolnivå)

¹ Grosin, L. (2003). Forskning om framgångsrika skolor som grund för skolutveckling. i *Skolutvecklingens många ansikten* (ss. 137-179). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

- präglas av fastlagda rutiner; dvs. skolan har en tydlig planering, ansvarsfördelning, tidplan, dokumentation, verktyg och metoder
- fokuserar på förbättring/ bättre resultat
- i första hand är ett verktyg för ett internt utvecklingsarbete.

*Med grupp menas i denna granskning en aggregering av elevers kunskapsresultat på en mellannivå. Resultat på mellannivå kan följaktligen aggregeras för pojkar och flickor, klass, årskurs, arbetslag, olika ämnen, undervisningsmetoder eller resultat för andra relevanta grupperingar som skolan identifierar.

De metoder och material som utgör grunden för granskningens genomförande är analys av dokument som skolan inkommit med till Skolinspektionen, en enkät till samtliga lärare som undervisar på skolan i årskurs 1-9 samt intervju med rektor/rektorerna.

3. Skuru skola

Skuru skola är en F-9-skola i Nacka kommun med knappt 700 elever.

Skolans personal är indelade i olika arbetslag där förskoleklass - årskurs 3 utgör ett arbetslag, årskurs 4-6 ett lag och där det finns tre arbetslag för årskurs 7-9. På skolan finns olika s.k. profiler med i huvudsak kulturell och idrottslig inriktning.

Skolledningen består av rektor och två biträdande rektorer. Rektor har varit rektor på skolan sedan år 2000. Skuru skola vann kommunens kvalitetsutmärkelse "kvalitetshatten" år 2009.

Andelen elever som nått målen i årskurs 9 i alla ämnen år 2009 var ca 94 procent enligt den nationella statistiken. Andelen har förbättrats under senare år. Av rektorsintervjuer och lärarenkät framgår att de bedömer kunskapsresultaten som goda. Rektor hänvisar också till det genomsnittliga meritvärdet år 2009, på ca 250 och andel behöriga till nationella program på gymnasieskolan, ca 98 procent. Även de två sistnämnda resultaten har förbättrats över tid. Pojkar och flickor når likartade resultat.

4. Skolinspektionens bedömning

4.1. Samlad bedömning av skolan

Skolinspektionens bedömning är att Skuru skola bedriver ett arbete med uppföljning, analys och åtgärder med eleven i fokus och bygger på ett målmedvetet arbete för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Skolans arbete med kunskapsuppföljning, analys och utvecklingsinsatser är dock inte helt systematiskt då rektor inte fullt ut tar ansvar för att dessa aktiviteter görs i skolans alla årskurser och alla nivåer, dvs. elev-, klass och skolnivå.

I granskningen framkommer att elevernas resultat följs upp, utvärderas och åtgärder vidtas på lärar- och klassnivå och att rektor tar det övergripande ansvaret för uppföljningen av elevernas kunskapsresultat på skolövergripande nivå, framförallt i de högre årskurserna. Arbetet präglas där av fastlagda rutiner och tydlig ansvarsfördelning på

elev-, grupp- och skolnivå. I de lägre årskurserna behöver dock uppföljningen bli mer systematisk, d.v.s. utökas till att omfatta alla ämnen och årskurser på skolövergripande nivå.

Även när det gäller utvärdering och åtgärder med anledning av gjord analys bedöms arbetet som systematiskt i de högre årskurserna medan det behöver utvecklas främst på skolövergripande nivå i de lägre årskurserna.

Skolan behöver arbeta vidare med att utveckla ett sammanhållet system för hela skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder och för att göra det behöver arbetet i dessa avseenden utvecklas för årskurs 1-6 på skolövergripande nivå. Det finns även dokumentationsbrister i skolans kvalitetsredovisning.

Utifrån ovanstående bedömer Skolinspektionen att förbättringsinsatser behövs och att skolan endast delvis uppfyller kraven på ett systematiskt arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder.

4.2. Uppföljning av elevernas kunskapsresultat

I detta avsnitt granskas om det sker en systematisk insamling och beskrivning av information om elevernas kunskapsresultat.

Av dokumentation och intervju framgår att lärarna följer upp alla elever kunskapsmässigt i alla ämnen och årskurser och att skolan har arbetat aktivt med att få till stånd likvärdiga bedömningar i alla ämnen. Lärare och arbetslag har i uppdrag av rektorn att följa upp elevernas kunskapsresultat på elev- och klassnivå.

I de fall där en elev riskerar att inte nå målen finns en tydlig ärendegång där arbete och dokumentation sker i alla led och där ansvariga lärare, specialpedagoger och skolledare följer elevens utveckling. Rektorn har också via bl.a. ledningsgruppen, där biträdande rektorer och arbetslagsledare ingår, kunskap om vilka elever i årskurs 5 och 8-9 som riskerar att inte nå målen för alla ämnen. Enligt rektorn finns det en regelbundenhet och god struktur i detta arbete och genom systemet har han en god bild av att skolresultaten förbättrats över tid. Han redogör också för skolans uppåtgående trend över tiden och att all personal är engagerade i att förbättra elevernas kunskapsresultat.

På gruppnivå följs i mindre grad kunskapsresultaten upp, vilket även lärarenkäten bekräftar, även om det görs ett visst arbete inom de olika arbetslagen. Rektorn kan genom diskussioner i ledningsgruppen och via informella kontakter med t.ex. lärare uttala sig allmänt om resultaten i en klass, framförallt i de högre årskurserna. I intervjun uppger rektorn att han kan få fram mer exakt statistik om han begär den ifrån lärarna.

De kunskapsresultat som följs upp regelbundet och systematiskt och dokumenteras på skolövergripande nivå enligt rektorn är framförallt de nationella proven i årskurs 5, kommunala prov i matematik och svenska i årskurs 3 och fr.o.m. 2009 de nationella proven i årskurs 3, samt betygen i årskurs 8 och 9. *"Vi jobbar med ökad måluppfyllelse i alla årskurser, men med mer fokus på de senare åren i alla ämnen"*. Av intervjun framgår att upp-

följningen i årskurs 5 i huvudsak handlar om resultaten i de nationella ämnesproven, d.v.s. inte de nationella målen i slutet av årskurs 5. Enligt rektorn är uppföljningen av de samlade kunskapsresultaten på framförallt skolövergripande nivå mer heltäckande i årskurs 7-9 än för årskurs 1-6. Uppföljningen har utvecklats under senare år och genom införskaffandet av ett digitalt system räknar rektorn med att enklare kunna få en samlad bild i andra ämnen och årskurser framöver. Rektorn får dessutom, liksom kommunens skolor i övrigt, en återkoppling från gymnasieskolan av hur det går för Skuru skolas elever i gymnasieskolan i ämnet matematik.

Av Skolinspektionens enkät framgår att lärarna anser att rektorn i viss mån tar ansvar för uppföljning, utvärdering och genomförande av åtgärder vad gäller kunskapsutvecklingen. Rektorn uppger att ett skäl till att det uppfattas som att han inte tar ansvar fullt ut för uppföljningen av kunskapsresultaten kan vara att han som ett första steg i detta arbete givit ämnesarbetslagen i uppgift att se över undervisningssätt och bedömningar. Nästa steg blir att tydligare följa upp kunskapsresultaten i dessa lag. Rektorn uppger att han som rektor tar ansvar för uppföljningen på alla nivåer, även om uppföljningen inte omfattar alla årskurser och ämnen. Genom den genomgång av kursplaner som gjorts i alla ämnen är rektorn förhållandevis säker på att lärarna på ett likvärdigt sätt följer upp elevernas kunskaper. Detta tyder på att skolan har påbörjat ett arbete med att skapa ett heltäckande system för uppföljning av kunskapsresultaten.

Varje skola ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i sitt kvalitetsarbete för att förverkliga utbildningens nationella mål. Dokumentationen kring uppföljningen av kunskapsresultaten i kvalitetsredovisningen är mycket begränsad och beskriver bara mycket översiktligt en totalbild av resultaten i årskurs 9. Enligt rektorn dokumenteras inte de diskussioner som sker kring kunskapsresultaten specifikt utan den dokumentation som finns i t.ex. protokoll är mer allmän än så.

Sammanfattningsvis uppger rektorn att han tycker att lärarna har kunskap om elevernas individuella kunskapsresultat och också om resultaten på klassnivå om än i mindre grad. Rektorn anser vidare att han själv har en god allmän bild av elevernas samlade kunskapsresultat även om det inte finns en tydlig uppföljning av kunskapsresultaten i enskilda ämnen och alla årskurser på skolövergripande nivå. Han inser att detta, liksom dokumentationen av resultaten, bör utvecklas.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med uppföljning av kunskapsresultat är delvis systematiskt.

Enskilda elevers kunskaper följs upp kontinuerligt, genom fasta rutiner och rektor tar tydligt ansvar för detta arbete. När det gäller att följa upp enskilda elevers resultat är bedömningen att arbetet är i hög grad systematiskt och därmed väl uppfyller de som ställs på verksamheten.

Skolinspektionen bedömer dock att skolans arbete med uppföljning av kunskapsresultat på grupp- och skolnivå i årskurserna 1-7 är enbart delvis systematiskt. Bedömning-

en är att skolan behöver utvecklas så att uppföljning omfattar alla årskurser och ämnen och genomförs regelbundet så att skolan får samlat system för uppföljning av kunskapsresultaten. Resultaten behöver även bättre dokumenteras bl.a. i kvalitetsredovisning.

4.3. Utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om det på skolan sker en systematisk analys och värdering av kunskapsresultaten för att finna förklaringar och kunna vidta relevanta åtgärder.

Rektorn anger att det sker analys av kunskapsresultat på alla nivåer, i alla ämnen och årskurser av lärare, i arbetslag och ledningsgrupp. Lärarna har i uppdrag att analysera resultaten på elev- och klassnivå och ge signaler till ledningsgruppen om något avviker från det normala.

Analysen på skolövergripande nivå av de samlade kunskapsresultaten på grupp- och skolnivå är minst utvecklad, men sker med utgångspunkt i betyg och de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Analysen genomförs framförallt av ledningsgruppen men också vid vissa tillfällen i gemensamma konferenser med lärarna och annan personal. De sistnämnda konferenserna sker dock inte så ofta enligt rektorn och analysen dokumenteras inte i så stor omfattning.

Fokus på alla organisationsnivåer hamnar enligt rektorn på de elever som riskerar att inte nå målen. Enligt rektorn analyseras orsakerna till kunskapsresultaten på skolövergripande nivå även i andra ämnen och årskurser än ovan nämnda om han i ledningsgrupp eller i andra sammanhang får signaler om att elever inte når kursplanemålen. Han exemplifierar med att han utifrån elevernas resultat granskat hur t.ex. undervisningen och bedömningen av kunskaper genomförts i ämnet bild. Han uppger dock att han inte specifikt frågat om kunskapsresultaten i de övriga ämnena och årskurserna. Däremot är rektorn tydlig med att undervisningen utvärderas för varje lärare och ämne, bl.a. utifrån elevenkäter. Det görs alltså en analys av undervisningen som i sin tur påverkar resultaten positivt.

Rektorn anser att han tar ansvar för analysen på alla nivåer (elev, klass och skola) även om han delegerat en del av arbetet till lärare, arbetslag och biträdande rektorer. Han uppger att lärarna gör analyser på elevnivå och klassnivå och att de känner till att han som rektor ställer sådana krav.

Uppföljning, analys och förslag på åtgärder görs enligt rektorn med eleven i fokus och bygger inte på krav "uppifrån" även om kommunen har stort fokus på kvalitetsarbete i olika sammanhang. Av lärarenkäten framgår att lärarna tycker att analyserna minskar i omfattning ju högre aggregeringsnivå det blir fråga om.

Enligt rektorn själv är dokumentationen av analysarbetet ett förbättringsområde och inspektörerna konstaterar att analysen i skolans kvalitetsredovisning är mycket begränsad.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med utvärdering av elevernas kunskapsresultat endast delvis är systematiskt.

Skolan har ett sammanhållet system på elevnivå avseende analys av kunskapsresultaten men utvärderingen på framförallt skolövergripande nivå i årskurserna 1-7 behöver utvecklas så att arbetet tydligare omfattar alla årskurser och ämnen och genomförs återkommande efter fastlagda rutiner. Vidare bedöms att analysarbetet bättre behöver dokumenteras, bl.a. i kvalitetsredovisningen.

4.4. Åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om skolan har en systematik i arbetet med att utforma åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten.

När rektorn beskriver de åtgärder som vidtagits med anledning av gjord analys utifrån kunskapsresultaten sätter han fokus på särskilt stöd på elevnivå.

Varje vecka träffar rektorn ledningsgruppen och är med på en del arbetslagsträffar. Utifrån det som framkommit i uppföljning och analys vidtas sen åtgärder för att förbättra resultaten på elev- och klassnivå, även om det inte dokumenteras så tydligt när det gäller klass- och skolnivå. Rektorn exemplifierar med att skolan utifrån resultaten för årskurs 3 i de nationella ämnesproven i matematik gjort en analys och därefter vidtagit åtgärder i form av att diskutera vilken typ av läromedel de använder och hur undervisningen bedrivs. Denna åtgärd kommer att följas upp framöver anger han. Nästa steg för skolan är, enligt rektorn, att på samma sätt gå vidare med svenska och engelska.

När det gäller samlade åtgärder är det i huvudsak kring de ämnen och årskurser som nämnts, d.v.s. utifrån resultat och utvärdering i årskurs 3 och 5 med fokus på svenska och utifrån de nationella ämnesproven samt betygen i årskurs 8 och 9. Enligt rektorn genomförs många åtgärder i syfte att förbättra kunskapsresultaten även om de inte så tydligt bygger på en uppföljning och analys av de faktiska kunskapsresultaten. Åtgärderna vidtas många gånger utifrån en samlad allmän bild av läget på skolan i ett ämne. Skolan har t.ex. på rektorns initiativ gått igenom kursplanemålen i alla ämnen för att säkerställa att riktiga bedömningar görs. Indirekt handlar även detta om kunskapsresultaten enligt rektorn. Vissa åtgärder har dock vidtagits som en direkt följd av en analys av kunskapsresultaten. Som exempel ges att skolan utifrån resultaten i matematik sett över de läromedel som används. Rektorn exemplifierar också med att han i hem- och konsumentkunskap fått signaler från missnöjda föräldrar om undervisningen och därmed indirekt elevernas resultat i ämnet. Utifrån en utvärdering av undervisningen i ämnet vidtogs åtgärder.

Av lärarenkäten framgår att lärarna i huvudsak tycker att analyserna minskar i omfattning ju högre organisationsnivå det blir fråga om men att de åtgärder som vidtas ändå till stor del bygger på gjorda analyser.

Åtgärderna syns i mycket begränsad utsträckning i kvalitetsredovisningen. Rektorn tycker själv att kvalitetsarbetet på skolan är gott och lärarna att kvalitetsarbetet bedrivs i syfte att förbättra kunskapsresultaten. Rektorn är själv nöjd med den bild han får av kunskapsresultat genom ovan beskrivet system även om han tillstår att det vore bra med en ännu bättre bild av det samlade läget i alla årskurser och ämnen.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med åtgärder och utvecklingsinsatser som bygger på en analys av elevernas kunskapsresultat endast delvis är systematiskt.

Goda exempel ses i årskurs 8-9 där åtgärder sätts in på alla nivåer, alla ämnen och årskurser. För årskurs 1 - 7 behöver dock arbetet med åtgärderna utvidgas så att det omfattar alla ämnen och på en mer skolövergripande nivå. Kopplingen mellan analys av kunskapsresultat och åtgärder behöver också bli tydligare eftersom många åtgärder vidtas utifrån en allmän känsla för vad som fungerar bra och mindre bra och inte utifrån en faktisk analys av kunskapsresultaten. Åtgärderna behöver också bättre dokumenteras bl.a. i kvalitetsredovisningen.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Mats Peterson
Föredragande